

Omförhandla Fritt Sök - ge fler lundaelever plats i kommunens gymnasieskolor

I syfte att öka valfriheten och främja mångfalden tecknades 2009 samverkansavtalet Fritt sök mellan kommuner i Skåne och västra Blekinge. Effekterna av avtalet har inte i alla delar uppfyllts. Med anledning av detta tillsattes i juni 2019 en utredning av såväl positiva som negativa konsekvenser av det nuvarande systemet.

Efter att utbildningsnämnden yttrat sig om delrapporten som presenterades i slutet av 2019 beslutade kommunstyrelsen att ge kommunkontoret i uppdrag att fortsatt utreda Fritt sök. Detta då det i delrapporten inte framgick i tillräcklig omfattning vilka ekonomiska konsekvenser en förändring eller uppsägning av samverkansavtalet skulle komma att medföra. Likaså beskrevs i delrapporten inte vilka pedagogiska och organisatoriska effekter en förändring skulle ha till följd. Den återupptagna utredningen ska behandlas av kommunstyrelsen på sammanträdet den 2 december 2020.

Lund är den kommun tillsammans med Malmö stad inom samverkansområdet som har flest gymnasieplatser sett till storlek. För närvarande är cirka 60 procent av eleverna på Lunds kommunala gymnasieskolor folkbokförda i andra kommuner. Detta leder till att lundaelever i stor utsträckning trängs ut från de väletablerade kommunala gymnasieskolorna i Lund. Även elever med relativt höga antagningspoäng har inte möjlighet att komma in på naturvetenskapligt program på Polhem, Spyken eller Katedralskolan.

Konsekvenserna av det nuvarande systemet är en omfattande segregering där elever med mycket höga betyg finns på vissa skolor och övriga elever på andra skolor. Vidare innebär den hårda konkurrensen om de populära gymnasieplatserna att eleverna utsätts för en påtaglig betygsstress i högstadiet. Det bör också påpekas att undanträngningen drabbar pojkar hårdare genom att dessa i genomsnitt har lägre betyg.

En uppsägning av nuvarande avtal skulle möjliggöra en omförhandling av systemet i syfte att fler elever bosatta i Lund och närliggande kommuner får tillgång till Lunds kommunala gymnasieskolor.

Aktuell statistik och annat relevant underlag för förhandlingar finns. Ett mera specifikt underlag för utskick till övriga kommuner inom Fritt sök bör därför kunna finnas klart senast den siste mars 2021. Efter diskussioner med berörda kommuner bör ett nytt avtal kunna vara klart senast i september 2021. Det finns goda förutsättningar att det nya regelverket kan tillämpas inför för höstterminen 2022.

Kommunstyrelsens förslag till ny internhyresmodell kommer att innebära en sänkning av priset på elevplatser för elever från andra kommuner än Lund. Den nya modellen kan komma att påverka förutsättningarna för gymnasieutbildningsverksamhet, om utbildningsnämndens tilldelade ram sänks i samma omfattning som internhyran. Detta då antalet elever från annan kommun som genererar en intäkt är avsevärt högre än antalet lundaelever i fristående verksamheter som genererar en kostnad. En omförhandling av Fritt sök bör ske även mot denna bakgrund.

Med hänvisning till vad som anförs ovan föreslås kommunstyrelsen besluta

att säga upp samverkansavtalet Fritt sök senast 31 december 2020 för omförhandling